

Grundtvig-Selskabets styrelse gennem tiden

Hans Henrik Hjerimitslev

Grundtvig-Selskabet blev stiftet i Ribe på N.F.S. Grundtvigs fødselsdag 8. september 1947, og 13. januar 1948 blev der afholdt konstituerende møde i Vartov (se Jes Fabricius Møllers artikel i denne årgang af *Grundtvig-Studier*). Det første årsmøde blev efterfølgende afholdt på Vartov 22. oktober 1948. På dette tidspunkt havde de 333 medlemmer allerede modtaget det første nummer af årsskriftet *Grundtvig-Studier*, der udkom på Grundtvigs fødselsdag. I selskabets love blev det klargjort, at "Selskabet er stiftet med det formål at udbrede kendskabet til N. F. S. Grundtvig og at fremme studiet af hans virke og hans stilling i åndslivet i og uden for Danmark." Det fremgik desuden af årsskriftet, at "Selskabet ønsker at skabe en levende kontakt mellem alle, der virker ud fra Grundtvigs tanker og arbejder med hans åndelige indsats. Dette mål søges virkeliggjort ad to veje: dels ved afholdelse af et årsmøde og andre møder med foredrag og forhandling, dels ved udgivelse af skrifter om og af Grundtvig." Selskabets formål var således først og fremmest at styrke Grundtvigforskningen og formidlingen af den. Dette lykkedes straks med udgivelsen af årsskriftet, der blev suppleret med udgivelsen af *Skrifter udgivet af Grundtvig-Selskabet* og en række seminarer og konferencer med årsmødet om efteråret som det faste omdrejningspunkt. Fra 1952 fik selskabet hjemme hos Kirkeligt Samfund i Vartov, hvor også registreringen af Grundtvigs efterladte papirer, som selskabet var ansvarligt for, fandt sted. Registranten blev udgivet i 30 bind fra 1957 til 1964.

Grundtvig-Selskabets stiftende medlemmer var pastor Henning Høirup, cand.mag. Steen Johansen, cand.mag. William Michelsen, cand. mag. Helge Toldberg, biskop C.I. Scharling og stiftsprovst Villiam Grøn-

bæk. Altså tre teologer og tre litterater. Dertil blev efterfølgende valgt en styrelse bestående af de stiftende medlemmer samt biskop Hans Øllgaard, professor Poul Andersen, professor Hal Koch, lektor Gustav Albeck, fhv. seminarieforsøger Georg Christensen, mag.art. Magnus Stevns, sognepræst Kaj Thaning, højskolelærer Holger Kjær, pastor Th. Balslev, mag. art. Emil Frederiksen, fhv. overbibliotekar Vilhelm Grundtvig, dr.theol. Regin Prenter, stud.theol. Morten Øllgaard og ph.d. Kemp Malone fra Johns Hopkins University. Ved årsmødet 22. oktober 1948 blev der udpeget et forretningsudvalg på fem medlemmer ud af styrelsens 20 medlemmer. Hermed var selskabet konsolideret med en bred repræsentation fra den kirkelige, folkelige og akademiske verden. Det skulle nemlig ikke være en snæver grundtvigsk forening, men et lærd, videnskabeligt selskab, åbent for alle interesserede fra både ind- og udland.

Siden da har selskabet fulgt de anlagte spor. Årsskrifter og bøger er blevet udgivet, og årsmøder og seminarer er blevet afholdt uden større udsving. Der er fra 1948 til 2021 udkommet 41 skrifter i bogserien og 71 numre af *Grundtvig-Studier*, heriblandt tre dobbeltnumre indeholdende to årgange. Udgivelserne er sket i samarbejde med en række forskellige forlag. En organisatorisk ændring skete dog i 2008, da styrelse og forretningsudvalg blev afløst af en styrelse på fem medlemmer og et repræsentantskab på 20 medlemmer uden for styrelsen. I 1977 havde selskabet 423 medlemmer, heraf 44 fra udlandet, mens medlemstallet i 2021 var på 152, heraf 16 fra udlandet. Dertil kom 19 biblioteker og fem boglader, der modtog et eller flere eksemplarer af *Grundtvig-Studier*. Alle årgange af årsskriftet, bortset fra den seneste, har siden 2014 været tilgængelige online på Det Kongelige Biblioteks portal tidsskrift.dk.

Selskabets kontinuitet afspejler sig også i antallet af redaktører og formænd gennem tiden. Henning Høirup var redaktør fra 1948 til 1952, hvor Gustav Albeck tog over. Albeck bestred posten helt til 1995, dog med William Michelsen som medredaktør fra 1969. Herefter stod en række medlemmer af forretningsudvalget såsom William Michelsen, Jens Holger Schjørring, Kim Arne Pedersen, Flemming Lundgreen-Nielsen og Anders Holm for redaktionsarbejdet i samarbejde med den britiske litteraturhistoriker Sidney Arthur James Bradley. Siden 2014 er *Grundtvig-Studier* blevet redigeret af lektor i teologi Anders Holm i samarbejde med lektor i nordisk litteratur Sune Auken, begge Københavns Universitet, og litteraturprofessor Mark Bradshaw Busbee fra Samford University i USA.

C.J. Scharling var formand fra 1948 til 1952, hvor Henning Høirup overtog posten. Han blev i 1973 afløst af William Michelsen, der gav stallet videre til teologiprofessor Christian Thodberg i 1979. I 1991 blev sognepræst Peter Balslev-Clausen valgt til formand. Han blev på posten indtil 2013, hvor en ny generation tog over i styrelsen. Anders Holm blev valgt til formand, men blev i 2017 afløst af Jes Fabricius Møller, der var professor MSO ved Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet 2014-17 og nu er lektor i historie ved Københavns Universitet. Den nuværende styrelse er bredt forankret. Ud over Holm og Fabricius Møller består den af sognepræst, lic.theol. Kim Arne Pedersen, lektor, ph.d. Hans Henrik Hjermitz, UC SYD, og leder af Grundtvig-Akademiet Ingrid Ank, mens seniorforsker Lone Kølle Martinsen, Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet, og specialkonsulent Jonas Møller, Folkehøjskolernes Forening, er arbejdende suppleanter. De længst siddende styrelsesmedlemmer er Gustav Albeck med 44 år (1952-96), William Michelsen med 38 år (1964-2002) og Christian Thodberg med 35 år (1973-2008).

I gennem alle årene fra 1948 til 2021 har der været 30 forretningsudvalgsmedlemmer/styrelsesmedlemmer og tre suppleanter i Grundtvig-Selskabet, hvoraf flertallet er teologer. Der har kun været fem kvinder i forretningsudvalget/styrelsen. De fleste af disse er kommet til de senere år. I repræsentantskabet var der i 2021 22 medlemmer, hvoraf fem var kvinder, og fem var fra udlandet. Styrelsen har gennem tiden samarbejdet med en række forskellige organisationer. I begyndelsen særligt med Det danske Sprog- og Litteraturselskab, Det Danske Selskab og Kirkeligt Samfund/Grundtvigsk Forum, og senere med Grundtvig-Akademiet i Vartov (oprettet 1998) og Center for Grundtvig-studier ved Aarhus Universitet (oprettet 1988), videreført i 2009 som Grundtvig Centeret/Center for Grundtvigforskning ved Aarhus Universitet. Centeret, der er i fuld gang med at udgive en samlet digital udgave af Grundtvigs udgivne værker (grundtvigsværker.dk), har siden 2010 stået som medudgiver af *Grundtvig-Studier*. Grundtvig-Selskabet har gennem tiden suppleret sine indtægter fra medlemskaber og bogsalg med lejlighedsvis fondsbetillinger og tilskud fra staten.

Oplysninger om Grundtvig-Selskabets historie kan findes i *Grundtvig-Studier*, der indeholder årlige beretninger fra selskabet, nekrologer over mange af de ledende medlemmer af selskabet (Magnus Stevns i 1949,

Vilhelm Grundtvig i 1950, C.J. Scharling i 1951, Ernst J. Borup i 1961, Helge Toldberg i 1964, Villiam Grøn­bæk i 1970, Steen Johansen i 1987, P.G. Lindhardt i 1988, Regin Prenter i 1991, Kaj Thaning i 1994, Gustav Albeck i 1995, Henning Høirup i 1996, William Michelsen i 2002 og Christian Thodberg i 2020-21) samt artikler af Henning Høirup om stiftelsen i 1957 og 1987, af William Michelsen om Grundtvig-Selskabet 1947-97 i 1997 og af Sid Bradley om stiftelsen af selskabet i 2005. Alle informationer i denne artikel stammer fra disse kilder.

I skemaet på de to næstfølgende sider kan man se medlemmer af Grundtvig-Selskabets forretningsudvalg 1948-2007 og styrelse 2008-21.

F: formand
N: næstformand
R: redaktør af Grundtvig-Studier
S: sekretær
K: kasserer
M: menigt medlem
V: suppleant.

